

УДК 165-028.22

*Г.В. Ільїна,
кандидат філософських наук,
доцент КНУ імені Тараса Шевченка*

ВІЗУАЛЬНІ СТУДІЇ В ПАРАМЕТРАХ ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ І ФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЯ

Сучасні дослідження візуальних типів комунікацій показали глобальні трансформації масової культури, яка рухається від друкованих засобів ретрансляції інформації до візуальних форм. Сьогодні всі сфери життя, навчання візуалізовані через соціальні медіа, кіно, телебачення, Інтернет. Соціальні, економічні, освітні параметри діяльності людина сприймає крізь призму перцептивно орієнтованих маркетингових комунікацій; на візуальних образах побудовані зв'язки з громадськістю в політиці, навчанні та суспільному житті. Сучасне «суспільство знань» водночас є суспільством споживання образів, технологія творення яких формує «візуальний поворот», що приходить на зміну «лінгвістичному». Замість мови, тексту, риторики як основи навчальних процесів і філософських дискурсів формується новий набір понять, які стають основою творення візуальних образів.

Одним із інструментів творення візуальних образів, візуальної культури пізнання є метафори, які приймають активну участь у формуванні систем культури і мистецтва. Завдяки своїм функціям метафори заповнюють «прогалини», які виникають в знанні та мисленні. За допомогою метафор філософія звільняється від надмірного абстрагування і спрямовує думку в річище, сформоване уявою і баченням. Серед філософських метафор, які мають візуальну природу і походження, можна виокремити «метафору зору», «метафору сліпоти», «метафору світла», «метафору дзеркала». Таким чином, у процесі філософського пізнання важлива роль належить візуальним образам і метафорам, які формують засоби виразності для забезпечення продуктивності освітньої теорії і практики.

Проблема «метафори» знайшла досить широке висвітлення у філософських дискурсах. Метафоричні міркування є невід'ємними частинами філософської аргументації. У працях К.Тербейна

підкреслюється, що використання метафор у філософії відіграє роль «уподібнення». Водночас «великі метафори» у процесі пізнання можуть підміняти розуміння дійсності, тому їх не потрібно сприймати буквально. Д.Коен наголошує на тому, що застосування метафор може розглядатися в якості основи для розділення спекулятивної та експериментальної філософій як двох різних видів одержання знань: метафоричні та умовні, що є атрибутами філософських дискурсів. К.Біггер вважає, що метафори можна використовувати як інструменти візуалізації в творенні понять, образів. Питанням використання метафоричних образів в контексті трансцендентного і трансцендентального напрямів пізнання присвячені праці М.Джонсона, В.Гатрі, Г.Мюллера, Г.Властоса, Дж.М. Ріста, Х.Кремера та ін. Серед спеціальних праць науковців з проблематики візуальної культури мислення і пізнання в контексті розширення відеологічного розуміння сучасної соціокультурної реальності варто виокремити праці Ж.Дерріди, М.Данесі, Г.Лакофа, П.Хетлі та ін. Разом з тим, слід зосередити увагу на візуальних метафорах, зокрема, на систематизації філософських підходів в обґрунтуванні концептуальних засад «метафори зору» в мисленні і пізнанні у генезі історико-філософських студій і контексті культурних та інтелектуальних практик соціокультурного пізнання з врахуванням метафізичних узагальнень, на основі яких формується знання і розуміння світу та людини.

У процесі свого тривалого розвитку філософія завжди використовувала метафори. У силу своєї концептуальності метафори асоціювали мислення з «візією» – баченням і зором. Тобто при використанні метафоричної мови у філософії і мистецтві створюються образи. На думку Р.Рорті, «саме образи, а не судження, саме метафори, а не твердження, визначають більшу частину наших філософських переконань» [10, 9].

Діяльність філософа – споглядання, бачення істинної сутності речей, спостереження, а ширше – використання *mind's eye* – «ока розуму» або «внутрішнього зору», описується не тільки через мову як основу мислення, але й залучає візуальні образи та уяву. «Окулярний словник» філософії, зосереджений довкола бачення та споглядання, формує візуальні метафори. При цьому абстрактні ідеї та концепції виражаються за допомогою метафор, які буквально означають речі не абстрактні, а такі, що пов'язані зі сферою чуттєвого досвіду.

У теорії «концептуальних метафор» це пояснюється тим, що будь-які абстрактні поняття передаються також за допомогою метафор. У мовному сенсі вони виражають поняття не абстрактні (наприклад, час виражається за допомогою метафор, які описують простір). Метафори походять із нашого зрозумілого і конкретного досвіду. Мислення як діяльність філософа є поняттям відстороненим, його складно описати «фізично», але можна описати за допомогою візуального словника, який оперує ясними та очевидними поняттями [9, 3]. Це зумовлено тим, що і саме зорове сприйняття можна віднести до найбільш «абстрактних» відчуттів: об'єкти споглядання віддалені від людини і відтворюються в досвіді ментально, а не безпосередньо.

Проте переважно візуальне сприйняття проходить етап абстрагування, і в пам'яті лишається лише узагальнений образ. «Око, – пояснює Б.Сандівелл, – розглядається як машина, що повинна спочатку «абстрагуватися» від можливого досвіду до того, як може бути сказано «бачити» або «зауважити» будь-що. Око, іншими словами, є не пасивним реципієнтом (і теоретизування означає один можливий спосіб культурного *poiesis*) [11, 108–109]. Отже, абстрагування у процесі споглядання перетворює його на метафору. Процес візуальної метафоризації в історії філософії можна знайти в низці ключових філософських концепцій. З одного боку, до них відносяться метафори, які апелюють до візуального сприйняття, іноді – до змістів візуального досвіду, а з іншого – традиційним є сприйняття філософської діяльності крізь призму візуальних метафор. До них можна віднести насамперед «метафору зору», «метафору сліпоти», «метафору світла», «метафору дзеркала» та ін. Відступ від темряви незнання зосереджений в акті споглядання, при якому відбувається осягнення істинного світу. Погляд, зір філософа є метафорою, яка виражає саму суть його діяльності – виходу з темряви незнання, щоб споглядати світло істини.

Візуальне сприйняття посідало особливе місце у філософських дослідженнях: зір визнавався найбільш «благородною» здібністю та найбільш прекрасним з усіх відчуттів. Візуальні інтенції з домінуванням зору зустрічаються в найбільш ранніх витоках західної філософської думки. Вже міфологічні контексти виокремлюють процес споглядання. Так, Нарцис дивиться на своє відображення;

Орфей озирається; погляд на Горгону-Медузу перетворює на камінь. Антична міфологія надає особливої ваги погляду. Осліплення є одним із символічних засобів античної драми. Сліпота Гомера приписується йому на основі сліпоти рапсодів, уява яких відкриває внутрішнє, «справжнє», бачення подій. Елліністична філософська думка була спрямована на те, щоб «побачити» невидиме, сокровенне, божественне.

Від зародження західної філософії й до нашого часу проблема сприйняття асоціювалася з можливістю людини осягнути зовнішній досвід за допомогою внутрішніх можливостей. При цьому візуальне сприйняття часто-густо виступає в якості найбільш очевидного засобу осягнення світу, і тривалий час саме воно було в центрі філософських досліджень. Виокремлення зору як «найбагороднішого» відчуття і здібності відбувається в античній філософії. Саме в цей період бере свій початок історія «philosophy of perception» – філософії сприйняття. Слово «aesthesia», яке зустрічається у Платона й Арістотеля для позначення водночас як «відчуття», так і «сприйняття», виникає у V ст. до н.е. Ранні філософи Греції не використовували поняття «aesthesia», або робили це безсистемно і випадково, на відміну від цілеспрямованого розгляду цієї проблеми у Платона й Арістотеля [6].

З усіх досліджень візуальності – як соціально-орієнтованих, так і внутрішньо спрямованих, в історії філософії, починаючи з античності, окреме місце посідає зорове сприйняття. «Для тих, хто може бачити, – зазначає Д.Леві, – зір є, з усіх різновидів сприйняття, тим, яке є первинним і домінуючим, щонайменше у здійсненні нашого повсякденного життя. Це, здається, не викликає значних суперечок. Більш проблематичним, тим не менше, є нарратив, який відстоює домінування, гегемонію візуальної парадигми у культурній історії» [3].

Проблема зору у філософії включає, з одного боку, виявлення його як найбільш вагомого з-поміж відчуттів, а з іншого – як основи для сумніву, підставу для виявлення неточності, неістинності знання про світ, оскільки люди обманюються в пізнанні «видимих речей» (Геракліт). Таким чином, по-перше, візуальне сприйняття є традиційною темою філософських досліджень, по-друге, поряд з іншими відчуттями, зір займає особливу, привілейовану позицію.

У праці «Благородство зору» Г.Йонас показує значну роль ві-

зуальності, яка зароджується в добу античності, здійснюючи вплив на формування західної філософії. Він звертається до Платона, який говорив про «око душі» і «світло розуму». Своєю чергою, Арістотель на самому початку «Метафізики» пов'язує прагнення до знання, властиве природі людей, з одержаними задоволеннями від сприйняття, найбільше від зорового. Хоча ніхто з античних філософів не пояснив, які саме властивості зору підносять його над іншими відчуттями. Так, Арістотель підкреслює, що ми «насолоджуємося баченням заради нього самого, незважаючи на його корисність. Ця оцінка тільки натякає на властивості, які піднімають зір над іншими відчуттями» Відтак Г.Йонас пропонує розглядати особливості зору на основі трьох характеристик зображень (image), до яких відносяться: 1) одночасність у презентації різноманітності; 2) нейтралізація причинності чуттєвої прив'язаності; 3) дистанція у просторових і ментальних відчуттях [7, 507].

Зір, таким чином, є відчуттям найбільшої одночасності, оскільки він може охоплювати в один момент досить широку область реальності. Вищість зору поряд з усіма іншими відчуттями, таким чином, пояснює онтологічні погляди греків. Зокрема, статичність об'єкту споглядання створює специфічне темпоральне сприйняття. «Теперішнє» в такому контексті не тотожне тому, що існує безпосередньо «зараз», а є специфічним виміром, не схопленим в одній точці часу, а існуючим в контексті вічності: «Насправді тільки одночасність зору, яка розширює «теперішнє» тривалих об'єктів, допускає різницю між зміною і незмінним і, відтак, між становленням і буттям. Усі інші відчуття діють шляхом фіксації змін і не можуть зробити розрізнення. Тільки погляд, таким чином, проводить емпіричну основу, на якій погляд може започаткувати ідею вічного, яке ніколи не змінюється і завжди існує тепер» [7, 513]. Тим самим встановлюється відмінність між вічністю і темпоральністю, де «теперішнє» виступає статичною фіксацією візуальних смислів, які послідовно змінюють один одного.

Наслідком статичності візуальних смислів для стародавніх греків є неможливість наукового пояснення природи руху. Наприклад, «стріла Зенона» ніколи не рухається, у польоті вона перебуває постійно в статичному стані. Схоплена у кожен момент часу, вона перебуває у спокої в межах цього моменту часу. Будучи об'єктом

споглядання, стріла при цьому не вступає у безпосередню взаємодію з тим, хто на неї дивиться, вона не перебуває в жодній залежності щодо іншого об'єкта (глядача), який перебував би у стані спокою порівняно з нею. Вона існує у власному, незалежному, статичному вимірі, поділеному на нескінченну кількість моментів часу.

Аналізуючи античні уявлення про візуальність, М.Джей звертає увагу на те, що і давньогрецька оптика не могла вирішити проблему руху, оскільки вона розглядала промені світла як геометричні фігури, керуючись геометричною «Оптикою» Евкліда. У ній око випромінює світло, але робить це строго за законами його геометрії. Отже, темпоральний аспект зору (на противагу іншим відчуттям), виводить низку проблем онтологічного характеру.

Статичність візуального об'єкта пов'язана зі свободою вибору. Остання також зумовлює «динамічну нейтралізацію» – друге положення щодо теми зору. «Я не залучений у побачений об'єкт. Я можу за власним вибором увійти у взаємозв'язок із ним, але він може з'явитися без факту його появи, вже залученим у взаємозв'язок. Моїм баченням його жодне питання моїх стосунків з ним не є вирішеним. Ні я, ні об'єкт надалі не створює нічого, що могло б визначити спільну ситуацію. Він дає мені бути, як я даю йому бути. У цьому сенсі зір відрізняється від дотику та слуху» [7, 514].

Таким чином, існує певна статичність в акті споглядання, на противагу динамічності слуху і дотику. У ці акти сприйняття суб'єкт залучається з необхідністю. Буття, яке констатується у процесі зорового сприйняття, є відстороненим від того, хто сприймає; водночас глядач сам обирає, взаємодіяти йому з тим, що він бачить, чи ні. Відтак, тут виникає ідея об'єктивності – річ, яка сприймається, не перебуває під впливом того, хто сприймає, і саме з цієї відмінності виростає вся ідея *theoria* і теоретична істина. Отже, «динамічна нейтральність» формує у філософії ідею об'єктивності.

Властивістю візуальної орієнтації філософії є «просторова відстань», оскільки зір постає єдиним відчуттям, перевага якого лежить не у наблизеності, а у відстані: найкращий погляд в жодному разі не є найближчий погляд. Щоб отримати правильний погляд, ми беремо правильну відстань, що може варіювати для різних об'єктів і різних цілей, але яка «завжди реалізується як позитивна, відіграє особливу роль у феноменальній присутності об'єкта»

[7, 518]. Жодне інше відчуття, окрім зору, не виграє від відстані. І ми самі здатні встановити коректну відстань для найбільш відповідного споглядання певного об'єкта. Водночас, саме відстань у просторі породжує ідею нескінченності у класичній філософії. Зір відкриває певну перспективу об'єктів споглядання, в якій неможливо виявити межі.

У Платона окрім метафори «Печери», яка асоціює діяльність філософа із зоровим спогляданням світла істини, проблеми зору осмислюються і в інших аспектах. Так, у «Тімеї» Платон розрізняє створення відчуття зору, яке він поєднує з людською розумністю та душею, та інші відчуття, які він асоціює з їх матеріальними складовими. Істина втілена в ейдосі, який є видимою формою. Людське око, за Платоном, здатне сприймати світло, тому що воно має схожі властивості з джерелом світла (із сонцем). Тут постає аналогія з інтелектом, який він називає «оком розуму», та найвищою формою – Благом. Також у «Тімеї» зір постає як найблагородніше відчуття, джерело найвищої користі. «Оскільки день і ніч, круговороти місяців і років, рівнодення і сонцестояння зримі, очі відкрили нам число, дали поняття про час і спонукали досліджувати природу Всесвіту. А з цього виникло те, що називається філософією і краще за що нічого не було і не буде подарунком смертному родові від богів. Я стверджую, що саме в цьому найвища користь очей. Чи варто оспівувати інші, мало важливі блага? Як би не було, нам слід вважати, що причина, за якою Бог створив і дарував нам зір, саме ця: щоб ми, спостерігаючи круговороти розуму в небі, отримали користь для круговороту нашого мислення, яке схоже на ті, небесні. Хоча на відміну від їх незворушності, воно підвержено збуренню, а тому, зрозумівши і засвоївши природну правильність міркувань, ми повинні, наслідуючи бездоганні круговороти бога, впорядкувати непостійні круговороти всередині нас» [5, 47b–c].

Характеризуючи роль і значення зору, Платон говорить про «очі душі» («Держава», VII, 527d), і про «світло розуму» (532a) [4], а також порівнює «око» і «сонце». У нього бачення здобуває етичного сенсу. Арістотель продовжує цю традицію в праці «Про душу», де в книзі першій (980–981) говорить: «Ми цінуємо зір/бачення вище усього іншого,.. для всіх відчуттів зір дає нам знання й висвітлює різницю між речами» [1].

Незважаючи на це, найбільш впливова точка зору, спосіб, яким Арістотель і ця точка зору передається у спадок у головних філософських і природничо-філософських школах, є те, що зір є привілейованим, оскільки він «ейдетичний»: він є схоплюючим сутність. Хоча можна стверджувати: те, що ми осягаємо зором, для Арістотеля насправді є просто форма випадковостей, властивих поверхні субстанції, а в дійсності не сутності самій по собі, що було б більш неоплатонічним тлумаченням Арістотеля, як у Авіценні і Роджера Бекона» [8].

Зір «працює» в усіх філософських контекстах. Із зором пов'язана тема уяви. На думку Арістотеля, «оскільки зір є найбільш важливим відчуттям, то і назву свою уява (*phantasia*) отримала від світла (*phaos*), тому що без світла не можна бачити. І завдяки тому, що уявлення зберігаються [в душі] і схожі зі сприйняттями, живі істоти в багатьох випадках діють відповідно з цими уявленнями: одні – від того, що не наділені розумом, – такими є тварини, інші – від того, що їх розум іноді затьмарюється пристрастю або хворобами, або сном – такими є люди [1, 429a].

До зору Арістотель звертається в «Політиці», яку він починає такими словами: «Оскільки ми бачимо, що кожна держава є певним різновидом об'єднань, і кожне об'єднання організоване для користі певного блага.., ясно – всі об'єднання є спрямовані до блага, і більше за все ці об'єднання є найвищими, й охоплюють все інше [політичні об'єднання називаються полісами], спрямоване на вище благо»... Це твердження є основою Арістотелевих аргументів «Політики» у цілому. Предмет дослідження (в даному випадку – політична філософія) описується у полі об'єктів, що сприймаються, тобто в полі бачення. Очевидність тут виступає доказом. Тому «давайте відзначимо цікавий взаємозв'язок між, з одного боку, основним підґрунтям «Політики», яке є емпіричним, і, водночас, спекулятивним висновком, який випливає з цього. У праці в абзаці, який тонко передбачає візуальне, яке своєю чергою дає собі можливість бути використаним логікою істини, простий акт споглядання генерується. Істина виглядає схопленою в її власному відображенні, в спекулярній грі між видимим, логічним і спекулятивним: між спостереженням, мовою і філософією. Для Арістотеля, з іншого боку, ця взаємодія не є проблематичною. Вона в результаті завжди приводить до яс-

ності (delon, «це ясно») [2, 97].

Античне домінування зору означало більше, ніж зведення інших відчуттів до залежних позицій; воно могло також вести до ігнорування мови у кількох аспектах. Зовнішня стосовно традиції софізму, мова вважалася «нижчою» щодо зору, як головного шляху до істини.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що розвиток метафізичних, наукових та соціокультурних принципів філософського пізнання зумовлює процес формування візуальних метафор, які актуалізують процес мислення. Теоретична діяльність з виявлення істинної сутності речей здійснюється не лише через систему понять і категорій, а й залучає візуальні образи та уяву. Абстрактні поняття передаються за допомогою метафор, які мають візуальну природу. Серед них виокремлюється метафора зору як основи продуктивного навчання і філософської діяльності. В історико-філософських і наукових дослідженнях зорове сприйняття в силу своєї безпосередньої даності посідає пріоритетне місце. Виокремлення зору як «благородного сприйняття» бере начало в античній філософії. Найбільш відомим прикладом використання метафори зору є алегорія «Печери» Платона. До зору як інструменту пізнання і навчання звертався Арістотель. Темпоральний аспект зору (на противагу іншим способам сприйняття) виокремлює низку проблем онтологічного характеру. Зір відкриває певну перспективу об'єктів споглядання, в якій неможливо визначити межі. Діяльність філософа здійснюється в контекстах метафори зору, який є способом філософського пізнання, навчання і освоєння світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Арістотель. О душе* // Арістотель. Соч.: В 4-х тт. – М. : Мысль, 1976. – Т. 1. – С.371–448.
2. *Арістотель. Політика*. – К. : Основи, 2000. – 239 с.
3. *Декарт Р. Диоптрика* // Декарт Р. Рассуждение о методе с приложениями Диоптрика Метеоры Геометрия. – М. : Издательство Академии наук СССР, 1953. – С.69–190.
4. *Платон. Держава* / Пер. з давньогр. Д.Коваль. – К. : Основи, 2000. – 355 с.
5. *Платон. Тимей* // Платон. Собрание сочинений. В 4-х тт. – М. :

- Мысль, 1994. – С. 421–499.
6. *Hamlyn D.W.* Sensation and Perception. A History of the Philosophy of Perception / D.W. Hamlyn. – L. : Routledge & Kegan Paul, 1961. – 211 p.
  7. *Jonas H.* The Nobility of Sight / Hans Jonas // Philosophy and Phenomenological Research. – 1954. – Vol. 14, #4. – P. 507–519.
  8. *Kambaskovic D., Wolfe C.* From the nobility of sight to the materialism of touch [Electronic source] https://www.academia.edu/3146325/The_Senses_in_Philosophy_and_Science_From_the_nobility_of_sight_to_the_materialism_of_touch
  9. *Lakoff G., Jonsen M.* Metaphors we lived by / Lakoff G., Jonsen M. – Chicago: The University of Chicago Press, 1980. – 192 p.
  10. *Rorty R.* Philosophy and the Mirror of the Nature / Rorty R. – Princeton: Princeton University Press, 1981. – 402 p.
  11. *Sandywell B.* Dictionary of Visual Discourse: a Dialectical Lexicon of Terms / Sandywell B. – 702 p.
  12. *Sites of Vision: the Discursive Construction of Sight in the History of Philosophy* / ed. by D.M. Levi. – Cambridge, MA: The MIT Press, 1997. – 498 p.

Ільїна Г.В. Візуальні студії в параметрах історико-філософського пізнання і формування мислення.

Ідентифіковано концептуальні основи, принципи, субстанціональну структуру «метафори зору» в інтелектуальному вимірі філософських концепцій, в яких актуалізується проблема «візуалізації» в науковому пізнанні, мисленні та навчанні. Розкриваються основні напрями аналізу метафоризації в історико-філософському розвитку з урахуванням смислів візуального досвіду, набутого вже античною міфологією, яка надавала особливого значення погляду, з апеляцією до візуального сприйняття крізь призму візуальних метафор. Застосовуючи логіко-дискурсивний підхід, виявлено і системно обґрунтовано низку важливих філософських метафор, які мають візуальну природу: «метафора зору», «метафора світла», «метафора дзеркала» та інших. Окреслено їх функції: ідіоматичну, стилістичну, евристичну, які доповнюють процес філософського пізнання в трансцендентному і трансцендентальному аспектах. Показано, що метафори в процесі пізнання можуть піднімати розуміння дійсності, тому вони не повинні сприйматися буквально. Розглянуто алегорію «Печери» Платона в контексті становлення пізнавальної здатності споглядання, яке виконує важливу роль в процесі освоєння «розумовим зором» реального світу. Для Платона і Арістотеля зорове сприйняття вперше постає як епістемологічна проблема, оскільки

Йдеться про основне джерело нашого знання про оточуючий людину світ. Приділено увагу поняттю «теорія», яке в античності означало різновид діяльності філософа – дивитися, тобто теоретизувати, що означало пізнавати і вчитися. Доведено, що «візуальність», яка вкорінена у філософії й описує філософську діяльність, постає способом філософського дослідження й асоціюється з філософським мисленням, основою творчого освоєння дійсності.

Ключові слова: метафора, пізнання, теорія, візуальність, мислення, зір, споглядання, істина, образ.

Irina H. Visual Studies in the Parameters of Historical and Philosophical Knowledge and the Formation of Thinking.

The conceptual foundations, principles, substantive structure «metaphor of vision» in the intellectual dimension of philosophical concepts are indentified, the problem of «visualization» in scientific knowledge, thinking and learning is actualized. The main directions of the analysis of metaphorization in historical and philosophical development are revealed, taking into account the meanings of the visual experience, first acquired by the ancient mythology, which attached particular importance to the view, with an appeal to the visual perception through the prism of visual metaphors. Applying the logical-discursive approach, a number of important philosophical metaphors, which have a visual nature, are shown. «Metaphor of sight», «metaphor of light», «metaphor of a mirror», and others, are systematically substantiated. Their functions are outlined: idiomatic, stylistic, heuristic, which complement the process of philosophical knowledge in the transcendental and transcendental aspects. It is shown that metaphors in the process of cognition can raise the understanding of reality, so they should not be perceived literally. The Plato's Allegory of the Cave is revealed in the context of the formation of the cognitive ability of contemplation, which plays an important role in the process of mastering the «mental vision» of the real world. For Plato and Aristotle, visual perception first appears as an epistemological problem, since this is the main source of our knowledge of the world. Attention is paid to the concept of «theory», which in antiquity meant the kind of activity of the philosopher – «to look» is «to theorize» that meant to learn and to understand. It is proved that «visual», which is rooted in philosophy and describes philosophical activity, appears as a method of philosophical research and is associated with philosophical thinking, the basis of creative development of reality.

Key words: metaphor, cognition, theory, visual, thinking, vision, contemplation, truth, image.